

end sige, at man skulde finde paa at tale om vordende Husfædre — saa bliver der ved Tale om Pigeskolens Ordning talt vel ikke om vordende Telegrafistinder eller vordende kvindelige Læger, ikke om vordende Lærerinder eller vordende kvindelige Kontorister — men som om alle Kvinoer blev Husmødre og ene og alene Husmødre. Det lader til, at Almendannelse efter Kommissionens Opfattelse for Kvinden er noget andet end for Manden — i alt Fald, at der til denne Almendannelse hører flere specielle Ting med end for Manden.

Vel indrømmer Komiteen, at en hel Mængde Kvinder i vort Land ikke opnaar denne sin „Bestemmelse“ og søger ogsaa at ordne paa bedste Maade for disse ulykkelige Væsener. Og hvis bare en Skolebestyrer eller en lille Piges Forældre paa Forhaand kunde vide, hvad Barnets Skæbne vilde blive, saa var der intet — eller næsten intet — resikeret ved paa Forhaand at ordne Pigeskolens i 2 Afdelinger: de vordende Husmødres og de Ugiftes. Men Sagen er, at Ingen paa Forhaand kan sige om det enkelte Individ, hvad hendes Skæbne vil blive, og hvorledes hendes Anlæg vil udfolde sig. Det trykkest der derfor at tage Skridtet fuldt ud og sige: Kvinders Bestemmelse er akkurat den samme som Mænds Bestemmelse, den at være Mennesker. Skolen kan derfor intet specielt Hensyn tage til, at kanske Halvparten af dens kvindelige Elever ved 27 Aars Alderen er gifte og maaske paa Grund deraf ikke har anden Virkekreds end sit Hjem, end den kan tage Hensyn til, at kanske den anden Halvdel paa samme Tid søger sit Livserhverv som Kontorister eller Lærerinder. Skolen maa sige til den Unge: Jeg har forsøgt at give dig, hvad der hører med til almen menneskelig Udvikling og Dannelse. Du har af mig faaet Betingelserne for nu med Nytte og Frugt at kunne begynde paa Arbejdet for Uddannelse i en speciel Retning. Vil Du uddanne dig for at fylde Stillingen som Husmoder i et Hjem, og Du føler, at Du trænger til speciel Uddannelse dertil, saa har Du Husholdningsskoler og Industriskoler, hvor Du kan uddanne dig for denne specielle Stilling.

Kommissionens Flertal har fuldt ud Øje for det Faktum, at saaledes som Forholdene er i vort Land, maa Pigerne paa de fleste Steder, hvis der i det hele for dem skal blive Tale om nogen højere Undervisning, faa denne paa den samme Skole som Drengene. Kommissionen indser ogsaa fuldt vel, hvor i alle Maader fordelagtigt det vilde være simpelthen at lade Drengene og Pigerne følges ad hele Skolen op igennem fra Klasse til Klasse. Det vilde være det mest økonomiske, det vilde for Bestyrer og Lærere være det mest bekvemme, det vilde være mest befordrende for baade Drengene og Pigeres Fremgang og Udvikling. Men ubetinget tilraade denne simple og fordelagtige Ordning tør Kommissionens Flertal ikke. Den tør ikke for Pigerne Helbred, og den har ikke uhetinget Tillid til Fællesundervisningen som en hensigtsmæssig Skoleordning.

Pigerne Svagelighed i det 14de og 15de Aar gør dem ikke skikkede eller oplagte til anstrengende Arbejde, siger Kommissionens Flertal. Jeg skal her ikke gaa nærmere ind paa, hvor vidt det er heldigt for Drengene i denne Tid at have „anstrengende“ Arbejde, hvad vist kan blive et Spørgsmaal,

men kun bemærke, at Kommissionen her igen behandler Pigerne, som den behandler Kvinderne, naar den taler om deres „Bestemmelse“. Den skærer alle over én Kam. Det er et Faktum, som mange Kvinder, understøttet af mange Læger, er enige om, at der er megen Svagelighed og Sygelighed blandt Kvinderne, og at denne Svagelighed gør dem mindre skikkede for alt Arbejde, aandeligt saa vel som legemligt. Men det er ogsaa et Faktum, at der er mange Kvinder, understøttet af mange Læger, som er enige om, at de baade som Børn, i Overgangsalderen og som Voksne har været lige saa friske og arbejdsdygtige som friske og arbejdsdygtige Drengene og Mænd. Naar dette sidste Faktum erkendes lige saa vel som det første, maa alle Mennesker, der vil øve Retfærdighed mod sin Næste, gaa ind paa, at det gælder at finde en Skoleordning, hvorved de friske Piger holdes tilbage for de svageliges Skyld. Fordi om der er en hel Del svage Piger, har de friske Ret til at fordrø ikke at blive behandlet som Patienter, naar man kun tillige tager Hensyn til de svage. Naar man ordner Pigers Skolegang akkurat efter det modsatte Princip af Kommissionens Flertal, nemlig efter hvad friske Piger taaler og bør have, er det klart, at der hverken bliver gjort den ene eller den anden Uret. Da vil de friske ikke med Magt blive holdt tilbage for de svageliges Skyld, og de svagelige Piger vil blive behandlet akkurat som de svagelige Drengene behandles, idet man i ethvert individuelt Tilfælde vil lette og lempe Arbejdet, lade Vedkommende gaa 2 Aar i en Klasse o. s. v.

For os, der holder paa Fællesundervisning som det principielt rigtige, som den eneste Skoleordning, hvorved det sammen med andre gode Betingelser vil være muligt at faa alle gode Sider hos et Menneske harmonisk udviklet, ligger Vanskeligheden ved at bevise vor Paastand deri, at aandelige Ting ikke saaledes lader sig tage og føle paa. At Overdrivelsen af det adskilte System, saaledes som det har været praktiseret i Frankrig, der har ført til meget sørgelige Resultater, synes Fællesundervisningens Modstandere ikke er noget Bevis. Og at der paa en Fællesskole forekommer færre Uskikkeligheder end paa de adskilte Skoler, at Drengene er mindre raa og voldsomme, og Pigerne mindre sippede, behøver jo ikke at anerkendes som Fakta. Men naar en Fællesskole har været saa uheldig at faa forvorne Børn blandt sine Elever, saa siger Modstanderne straks: Se, der kan I se — kan det gaa an at opdrage Drengene og Pigerne sammen? Det nytter da lidet at svare, at Ingen af os har villet paastaa, at Fællesundervisningen skulde ophæve al Uskikkelighed; heller ikke nytter det at svare, at de Børn, som i Skoletiden, hvor de er under Læreres Opsigt, kan finde Anledning til at vise en usømmelig Opførsel, de vilde nok ogsaa, om de gik paa adskilte Skoler, og vi tror desto mere, opføre sig usømmeligt. Raa og ondartede Børn vil altid kunne gøre andre Skade; — om Drengene og Piger, der har gaaet sammen paa Skole fra 6-Aars Alderen, vil kunne blive raa og ondartede, bliver da et Spørgsmaal, som vi, der holder paa Fællesundervisningen, nok kan besvare for os selv, men vi indser jo, at det for andre intet Argument er. Vi overlader trygt Fællesundervisningen til Fremtiden; vi er fuldstændig

overbeviste om, at der, hvor man en Gang uden Modvilje, men med Forstaaelse af Ordningens Betydning har indført den, der vil den selv tale sin egen gode Sag. Og at Skoler med fuldt gennemført Fællesundervisning baade for den enkelte Familie og for en Kommune er saa meget mere økonomiske, er en Omstændighed, som vi, der holder paa dem af principielle Grunde, maa glæde os over. Det vil bidrage til, at den vil blive indført der, hvor man ellers ikke vilde tænke paa det.

Et andet Hovedpunkt ved Skoleordningen, i hvilket jeg ikke kan være enig med Kommissionen, er den lange daglige Skoletid. Jeg reserverer mig mod, at Nogen skal tro, jeg her taler for Drengene, fordi jeg dog har en hemmelig Tvivl om, at Pigerne kan holde det samme ud. Jeg siger udtrykkelig, at det er min bestemte Overbevisning, baseret paa min og mange andre Kvinders Erfaring, at det, friske Drengene taaler af aandeligt Arbejde, det taaler friske Piger ogsaa. Heller ikke er det min Mening, at jeg tror noget videre paa den Overanstrengelse i Skolerne, som der har været saa megen Tale om. Men det er ikke Skoleordningens Skyld, at det ikke har været Overanstrengelse. Dette skyldes ene og alene den lykkelige Evne, Børn har, til simpelt hen at kaste fra sig den Byrde, som er for tung. Men de enkelte samvittighedsfulde Elever, som ikke vil gøre dette, de ligger under en urimelig Skoleordning. Og hvad de ikke samvittighedsfulde angaar, vil jeg overlade til enhver Overtænkning, om det er heldigt for de Unges Karakter dette at lele hele sin Barndom og Ungdom igennem med Følelsen af i Grunden ikke at opfylde sin Pligt. Skal Eleven leve et lykkeligt Skoleliv, saa at alle gode Evner og Kræfter i ham kan komme til Udvikling, maa man sørge for, at hans daglige Arbejdstid ikke bliver saa lang, at han har Følelsen af at leve under et utaaleligt Tryk.

Hvor blev de kvindelige Cyclister af i Søndags?

Var det for koldt? Var de maaské bange for, at Fingerspidserne eller Næsetippen skulde komme til at fryse lidt? — Noget maa der have været i Vejen, thi der var kun faa ude, men de faa havde ogsaa Fornøjelse af deres Ture. Det smukke Vejr og forholdsvis gode Føre burde have lokket alle cyclende Individer ud — det er Synd at blive hjemme i saa godt Vejr.

Hvorfor skal Kvinderne altid lade sig skræmme af Kulden? Se om vore mandlige Medskabninger bliver i Kakkellovskrogen, nej ud, og i rask Fart omkring paa Cyklen, — bare Cyclisterne arbejder lidt, fryser de ikke.

I denne Tid er det Maaneskin; næsten hver Aften samles en Del Medlemmer af D. B. C. og andre Clubber for i Forening at ture om i de dejlige maaneklare Aftener. Hvorfor mon Kvinderne ikke tager med? Er det maaské mindre passende at cycle i Maaneskin end at løbe paa Skøjter i Maaneskin? Det synes at være noget nær det samme. — Forskellen er bare, at Skøjteløbningen alt har vundet Hævd — den er jo ældre — hvorimod Cyclingen for mange